

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДІАЦІЯ ТА ПОСЕРЕДНИЦТВО В РОБОТІ ЮРИСТА»

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	«Право»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Кафедра права та публічного управління
Тип дисципліни	Обов'язкова
Семестр	8
Мова викладання	Українська
Керівник курсу	Шапенко Людмила Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права та публічного управління
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobitnyky/shapenko-lyudmila-oleksandrivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail), сторінка курсу в Moodle	E-mail: shapenkol@ukr.net
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Опанування дисципліни потребує базових знань з таких дисциплін як: «Теорія держави і права», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Цивільний процес», «Сімейне право», «Господарське право і процес», «Юридична риторика», «Юридична психологія» тощо.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:			
			Лекцій	Практичних занять	Самостійна підготовка	Вид підсумкового контролю
	денна форма навчання					
	4	120	28	28	64	Екзамен
	заочна форма навчання					
	4	120	2	4	114	Екзамен

Опис дисципліни	Навчальна дисципліна: «Медіація та посередництво в роботі юриста» спрямована на підготовку сучасних фахівців у сфері права, здатних ефективно розв'язувати юридичні конфлікти позасудовими шляхами, оволодіти техніками ведення переговорів та супроводжувати процедуру медіації з метою досягнення взаємовигідного компромісу між сторонами. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх правників загальних та спеціальних (фахових) компетентностей щодо запобігання, управління та позасудового розв'язання правових конфліктів шляхом застосування процедур медіації, посередництва та міжінституційного діалогу з дотриманням професійно-етичних стандартів.
------------------------	--

	Завдання вивчення навчальної дисципліни: – формування у студентів розуміння понятійно-категоріального апарату у системі позасудового вирішення спорів; – набуття знань про соціальну та правову природу основних способів позасудового вирішення спорів; – отримання необхідних навичок щодо застосування отриманих знань для проведення процедур позасудового вирішення спорів; – набуття навичок складання договорів про проведення медіації, угод за результатами медіації та процесуальних документів (клопотань про зупинення провадження у справі для проведення медіації тощо); – вивчення особливостей застосування медіації у цивільних, сімейних, господарських, трудових та адміністративних спорах. Формат проведення дисципліни: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
Результати навчання	Здобувач повинен знати: - основні поняття та категорії дисципліни; - генезис кожної теми модуля; - нормативно-правові основи та етичні норми, які регулюють окремі суспільні відносини; - правові засади регулювання окремих правових інститутів. Здобувач повинен вміти: - визначати предмет, структуру, причини та фази розвитку конфлікту, а також оцінювати медіабельність спору; - виявляти приховані потреби, інтереси та цінності конфліктуючих сторін за фасадом їхніх первинних вимог і правових позицій; - реалізовувати алгоритм медіації від підготовчої фази (пре-медіації) до виголошення вступного слова, збору інформації, формування порядку денного, вироблення варіантів рішень та укладення угоди; - вірно трактувати та імплементувати норми Закону України «Про медіацію», процесуальних кодексів України та міжнародних стандартів; - розробляти проекти договорів про проведення медіації, угод за результатами медіації, а також процесуальних клопотань (зокрема про зупинення провадження у справі для проведення медіації).
Професійні компетентності	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має можливість набутти наступні компетентності: ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права,

	прав і свобод людини і громадянина в Україні. ФК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. ФК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. ФК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. ФК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. ФК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. ФК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. ФК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
Програмні результати навчання	Відповідно до освітньо-професійної програми «Право», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН): РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН11. Мати базові навички риторики. РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки. РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
Програма навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Медіація та посередництво в роботі юриста. Тема 1. Загальна характеристика позасудового вирішення спорів. Тема 2. Переговори як спосіб позасудового вирішення спорів. Тема 3. Третейський розгляд та міжнародний комерційний арбітраж. Тема 4. Загальна характеристика процедури медіації. Тема 5. Джерела правового регулювання медіації в Україні та світі. Тема 6. Правовий статус сторін та договірні відносини у сфері медіації. Тема 7. Роль та статус професійного медіатора.

	Тема 8. Комунікативні техніки та інструментарій медіатора. Тема 9. Документальне оформлення медіаційного процесу. Тема 10. Особливості застосування медіації до різних категорій спорів. Тема 11. Медіація у цивільних, сімейних та спадкових спорах. Тема 12. Медіація у комерційних, господарських та корпоративних спорах. Тема 13. Медіація у публічно-правовій сфері та трудових спорах. Тема 14. Врегулювання спору за участю судді.
Методи навчання	Під час проведення лекцій застосовуються такі методи навчання: пояснення, обговорення теоретичних питань, дискусії. Під час практичних (семінарських) занять застосовуються такі методи навчання: доповіді, письмове виконання практичних занять, тестування, методи «мозкового штурму», колоквиуми, дослідницькі методи.
Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери. Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання.
Політики навчальної дисципліни	Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОН є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: Положення про академічну доброчесність НАСОН, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОН, 26 червня 2026 р., протокол № 15. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН та Положення про академічну доброчесність НАСОН у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.4.17.2 Положення про академічну доброчесність НАСОН. Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача. Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом не пізніше наступного тижня після сесії. Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОН, 24 квітня 2020 р., протокол № 8 (зі змінами та доповненнями, протокол №10 від 08 травня 2025 р.).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Альтернативне вирішення спорів : підруч. / за заг. ред. Ю. Д. Притики. [Кол. авторів Притика Ю. Д., Ханік-Посполітак Р. Ю., Кравцов С. О. та ін.]. Київ: ВД«Дакор», 2021. 436 с.
2. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів : підруч. / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2021. 344 с.
3. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с.
4. Горещкий О. Медіація. Український досвід і Європейський вибір. Київ: Вид-во Ліра-К, 2025. 224 с.
5. Григоренко Л. Медіація в Україні. Київ: Центр учбової літератури, 2026. 74 с.
6. Докаш В. І. Конфліктологія та медіація : навч. посіб. / В.І. Докаш. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 249 с.
7. Закон України «Про медіацію». Науково-практичний коментар. Станом на 1 квітня 2023 р. / за заг. ред. Кармази О. О. Федоренко Т. В., Ізюти П. О. Київ: Талком, 2023. 241 с.
8. Коротюк О.В. Документи медіатора: збірник зразків документів. Київ: ОВК, 2024. 198 с.
9. Кузніченко С.О., Мирза С.С. Медіація та інші правові інструменти альтернативного вирішення позасудового спору: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2024. 124 с.
10. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01.Харків, 2018. 249 с.
11. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.:Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.]; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 462 с.
12. Мистецтво ведення переговорів: навчальний посібник/ Укладачі: А. Є. Адамович, О. М. Максимець, ТДАТУ. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2021. 264 с.
13. Про медіацію: Закон України № 1875-IX від 16.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
14. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
15. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>

КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни. Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Медіація та посередництво в роботі юриста» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
----------------	------------------------	------------

денна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	робота на лекціях	-
	розв'язання практичного завдання, написання обґрунтованих аналітичних висновків	від 0 до 3 балів
	розв'язання теоретичного завдання	від 0 до 2 балів
	усне опитування, участь у навчальній дискусії, тестування	від 0 до 2 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	модульний контроль № 1	максимальна оцінка – 40 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Екзамен	максимальна оцінка – 30 балів
Заочна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	робота на лекціях	-
	робота на практичних заняттях	від 0 до 10 балів
КОНТРОЛЬНА РОБОТА ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	Тестовий контроль	максимальна оцінка – 60 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Екзамен	максимальна оцінка – 30 балів

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Залік		Оцінка	Пояснення
Зараховано	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що

			мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
<i>Незараховано</i>	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри права та публічного управління.
Протокол № 1 (28 серпня 2026 р.).